

Svar på Samråd gällande ändringar i riktlinjerna för statsstöd till bredbandsnät

Region Norrbotten tackar för möjligheten att lämna synpunkter och lämnar härmed följande yttrande.

Övergripande kommentarer kring nya möjligheter genom förändrade riktlinjer

Digital konnektivitet blir mer och mer beroende av god mobiltäckning, man måste kunna vara digitalt delaktig även utanför hemmet eller kontoret. Yttäckning med god kapacitet blir därför allt mer avgörande för företag, offentlig sektor och för den enskilde. Skogsnäring och besöksnäring kräver kapacitet även utanför befolkade områden och större vägar.

Mobilnäten fungerar även som redundant system och är ofta enda möjligheten att nå t.ex. 112. För detta behov krävs därför även en bastäckning för tal i mindre frekvent besökta områden som skog och fjäll.

Norrbotten har idag sämst total yttäckning av samtliga regioner, enligt PTS kartläggning. Frågan är därför extra viktig för oss. Vi ser även att någon kommersiell ny täckningsutbyggnad knappt existerar längre. Av den anledningen krävs ett investeringsbidrag för att någon egentlig utbyggnad ska kunna genomföras inom länet. Ett investeringsbidrag hjälper dock endast till viss del då driftkostnaderna oftast också utgör ett hinder för att operatörerna ska vara villiga att bygga ut nät inom dessa områden. Det är alltså högst väsentligt att det även kan ges stöd även till driftskostnader, inte enbart till investeringarna.

Det förslag till reviderade riktlinjer som nu föreligger ger större möjlighet att införa sådana stöd för mobila nät vilket Region Norrbotten ser mycket positivt på och önskar att Regeringen utreder vidare.

Vi ser även positivt på möjligheten att införa Vouchersystem enligt avsnitt 6. Vouchersystem har inte nyttjats i någon högre utsträckning i Sverige men har visat sig vara ett fungerande verktyg inom EU, t.ex. WiFi4EU bygger på detta.

Region Norrbotten konstaterat att den ekonomiska tröskeln för att investera i en bredbandsanslutning kan vara för hög för vissa grupper, t.ex. äldre i glesbygd med relativt låga inkomster och lågt värderade bostäder. Det finns därför anledning att även se över möjligheten att införa vouchersystem av sociala skäl för att motverka det digitala utanförskapet.

Konnektivitetsvouchrar kan vara en möjlighet att införa i syfte att gynna de som annars har svårt att träffas av ett allmänt stöd riktat till operatörer, eller riktat för att främja viss regional utveckling, t.ex. företagande.

Båda dessa typer av vouchers kan även vara ett sätt att få fler efteranslutningar i redan utbyggda områden, där kostnaden för den enskilde ibland kan bli orimligt hög då nätägaren inte har möjlighet att genomföra storskaliga utbyggnadsprojekt.

Särskilda synpunkter på förslaget till ändringarna i riktlinjer för statsstöd till bredbandsnät.

2.3 Typer av bredbandsnät

I definitionen av Fasta ultrasnabba accessnät nämns satellit som en möjlig teknik. Region Norrbotten medger att dessa, i synnerhet s.k. Low Earth Orbit-system, kan vara kanske den ekonomiskt mest realistiska lösningen för väldigt avlägsna platser eller där det av olika anledningar är svårt att etablera konnektivitet med andra tekniker, t.ex. inom stora naturskyddsområden.

Region Norrbotten framhåller däremot att vi anser det viktigt att eventuell tillgång till Satellitteknik på platsen samtidigt inte ska kunna ligga till grund för att hindra samtidig stödfinansiering av markbundna kommunikationstekniker. Detta då satellittekniker har egenskaper som gör det olämpligt att förlita sig på i större utsträckning, så som kapacitet (särskilt i upplänk), fördröjning och inte minst möjlighet till öppenhet och konkurrensutsättning i både grossist- och tjänsteleverantörsled, enligt avsnitt 5.2.4.4.

Vidare bör kommissionen och regeringen vara medveten om de cybersäkerhetsaspekter som finns med att förlita sig på leverantörer av satellitsystem, som i många fall har sin bas och ägande utanför EU. Det kan till exempel vara så att kommunikationen till/från den enskilda abonnenten och dess motpart passerar via ett land utanför EU även om båda ändpunkterna finns inom Sverige eller EU, och därmed kanske omfattas av det landets cybersäkerhetslagar. Kontrollen av själva satellitsystemet kan också vara placerad utanför EU även om jordstationerna inte är det, och det faktumet kan också vara möjligt att nyttja på ett för oss ofördelaktigt sätt.

5.2.4.3 Användning av befintlig infrastruktur

Region Norrbotten noterar att kraven i punkt 128-130 regleras av kommande lagstiftning (kodex för elektronisk kommunikation) och bör därför tas bort.

Se: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2021/11/genomforande-av-direktivet-om-inrattande-av-en-europeisk-kodex-for-elektro-nisk-kommunikation/>

Regionen ser även konkreta svårigheter med att uppnå kraven i 129-130 kring en nationell databas, då det kräver informationsinhämtning från hundratal aktörer, många av dessa har kanske inte ens själva tillgång till nödvändig information. Det kan även starkt ifrågasättas ur ett säkerhetsperspektiv om sådan information ska kunna delges i offentligt samråd eftersom känslig information på relativt hög detaljnivå ur nationells säkerhetsskyddsperspektiv kan göras tillgänglig för andra. Regionen anser därför att kravet på nationell databas bör tas bort, eller åtminstone helt och hållet överlåtas till nationella myndigheter att besluta om och hantera. Kravet bör i alla händelser harmonisera med Säkerhetsskyddslagen.

5.2.4.4.1.3 Mobila accessnät

Riktlinjerna ställer här krav på tillgång i grossistled till delar av mobilnätinvesteringar som sannolikt inte kommer att vara stödfinansierade, då stödet främst kommer vara riktad till passiva komponenter, samt tekniska lösningar för att t.ex. möjliggöra tillgång på bitströmsnivå.

Dessa krav kan om de för långtgående bli ett hinder för att nätägare överhuvudtaget väljer att investera. Man bör dessutom vara medveten om att stöd är aktuellt inom områden där marknadsdriven utbyggnad aldrig kommer att vara intressant varför incitamentet för nätägarna att investera redan från början är lågt.

Detaljerade tekniska krav, krav på bitströmsaccess eller andra former av delning av aktiv utrustning bör i stället lämnas åt de individuella medlemsstaterna att avgöra om det är relevant eller ej, då de på ett bättre sätt kan avgöra vilka krav som kan och bör ställas på stödmottagare utifrån de nationella och lokala förutsättningarna som råder för tillfället, både tekniskt och marknadsmässigt.

Mobilnätstekniken är dessutom i ständig och snabb utveckling vilket gör det svårt att hålla stödregleringen a jour med faktiska förhållanden, om dessa är alltför omfattande och specificerade utifrån ett tekniskt perspektiv.

5.2.4.5 Återkrav

Eftersom stöd avser kunna ges endast inom områden där marknadsmisslyckande råder, finns knappast några större behov av att införa en återkravsmekanism av det slag som beskrivs i punkt 158-160 gällande övervinster. Kraven innebär att en komplex mekanism för återrapportering måste införas, inte bara gällande själva nätutbyggnaden utan även i senare skede i både grossist och tjänsteleverantörsled. Detta skapar därmed ett oproportionerligt behov av kontroll och rapportering i förhållande till den möjliga nyttan, och som är insatskrävande både hos myndigheter och nätägare. Regionen anser därför att Återkravsmekanismer endast bör gälla själva utbyggnadsprojektet och dess investeringsdel.

För regionala utvecklingsnämnden i enlighet med regionala utvecklingsnämndens delegationsordning 4.5.

Beslutsdatum: 2022-01-28
